

kronik | Folkekirken har et stort uforløst potentiale til at blive en samlende kraft og katalysator for fællesskaber på tværs af skel. Men trods åbne døre i kirker og sognehuse har kirken en voldsom underrepræsentation af mennesker på kanten af samfundet

Er kirken for de stærke blot?

KRISTELIGT
DAGBLADS
KRONIK
29. MAJ 2019

AF MORTEN SKOV
MOGENSEN

Generalsekretær
i KFUM's Sociale
Arbejde og medlem
af Rådet for Socialt
Udsatte

KIRKEN HAR SÅ MEGET AT GIVE i kraft af sin stærke håbsfortælling og et menneskesyn, hvor ethvert menneske er ubetinget værdifuldt. Men når vi kigger rundt i kirker og sognehuse, så kan det se ud til, at folkekirken henvender sig mest til de privilegerede.

For tiden tales meget om ulighed i sundhed. Og ulighed i retssikkerhed. Vi bør også tale om ulighed i folkekirkende gange. For alt for få af de mennesker, som er svært stillet i samfundet, møder folkekirken. Og kirken rækker i praksis alt for begrænset omfang ud til mennesker på kanterne.

Der findes mange gode tiltag med diakonipræster, gadepræster, korshærspræster, familiearbejde, samarbejde med sociale caféer og væresteder, børnekirke i udsatte boligområder og andre sociale diakonale indsatser. Og det er vigtige og værdifulde samarbejder, men dog kun nålestik i det store folkekirkelige billede. Der er brug for mere volumen i arbejdet. For behovet for rummelige fællesskaber er desværre meget stort.

Kirken har åbne døre, og enhver kan gå ind. Men selvom døren er åben, kan dørtrinnet være for højt for rigtig mange mennesker. Der er en usynlig barriere, som afholder mange mennesker fra at bevæge sig ind i kirkerummet eller sognegården.

Vi ved fra undersøgelser, at socialt udsatte mennesker føler sig diskrimineret af sundhedsvæsenet. De føler sig ikke hørt, taget alvorligt og mødt, der hvor de står. Derfor fravælger nogle helt at gå til for eksempel egen læge.

Rapporten ”Socialt udsattes møde

Kirken har så meget at byde på i et samfund, hvor vi i stigende grad har tendens til at omgive os med mennesker, som ligner os selv.

med sundhedsvæsenet” dokumenterer, at sundhedsvæsenet og socialt udsatte patienter ikke forstår hinanden. Og at strukturelle forhold, såsom organiseringen og personalets pressede arbejdsbetingelser, kan bidrage til en indirekte diskrimination, der rammer socialt udsatte særligt hårdt. Socialt udsatte risikerer også at blive stempet og stereotyperet på grund af deres udsathed, misbrug, udseende og væremåde.

Undersøgelsen i forhold til sundhedsvæsenet finder ikke tegn på, at diskriminationen sker systematisk eller intentionelt. Det til trods føler socialt udsatte mennesker sig diskrimineret og stigmatiseret i mødet med sundhedsvæsenet.

Tilsvarende barrierer findes utvivlsomt mellem folkekirken og dem, der står svært stillet i samfundet. Når man tumler med livet, for eksempel på grund af stress, misbrug, hjemløshed, psykiske lidelser, ensomhed, arbejdsløshed eller bare er lidt skæv, så har man en tung rygtsæk, som fortæller, at man ikke slår til. Og så er det ikke let at overskride den usynlige barriere ind til kirkerummet eller sognehuset. Selvom arrangementet er åbent for alle.

Derfor må kirken turde bevæge sig mere ud af kirkerummet og sognehuse og møde folk, hvor de er – med den bagage, de har med sig.

FOLKEKIRKEN MANGLER brobygning, hvis den vil være noget for dem, der står på kanten af fællesskaberne. Og der er desværre rigtig mange mennesker, som kan have brug for at møde nogle medmennesker. Omkring 350.000 mennes-

ker i Danmark føler sig ofte ensomme. Kortvarig ensomhed er ikke farlig. Men ensomhed kan blive en ond cirkel, som fører til stigende isolation, hvor mennesker får vanskeligere ved at være sammen med andre, fordi man tror, at man ikke har noget at tilbyde. Det ødelægger ikke bare livskvaliteten, men kan være direkte skadeligt for helbredet.

4 procent af befolkningen kan ifølge en stor undersøgelse betegnes som socialt udsatte. De kæmper med massive problemer og fortæller om en voldsom følelse af at være udenfor, ikke blive værdsat og have brug for hjælp fra fællesskabet.

Yderligere 18 procent er ramt af forskellige udfordringer i livet og kan opleve, at de står på kanten af de fællesskaber, som andre danskere mødes i.

NÅR MAN IKKE DELTAGER i samfundets fællesskaber, er det sjældent, fordi man ikke ønsker at være med. Men forudsætningerne kan være svære, og adgangen til fællesskaberne kan føles vanskelig.

Fællesskaber bidrager med noget meget betydningsfuldt i menneskers liv, fordi vi er en del af noget større. Udfordringen er, at vi ofte ender i fællesskaber, hvor vi i stor stil ligner hinanden, og dermed kommer vi ubevidst til at ekskludere de udsatte mennesker.

Vi kan alle være stærke eller svage og have sociale udfordringer i perioder af vores liv. Folkekirken skal derfor ikke komme som den stærke og hjælpe de svage. Vi skal som medmennesker åbne vores liv og fællesskaber for hinanden.

Folkekirken bør derfor i højere grad

opsøge og invitere mennesker indenfor i fællesskabet. Det kræver, at kirken tør bevæge sig ud på ukendte mødesteder. Det sker i dag i form af blandt andre gadepræster, diakonipræster og andre tiltag – men i alt for begrænset omfang.

Enhver kirke bør have en plan for, hvordan den proaktivt vil møde sognets forskellige indbyggere. Ethvert sogn bør spørge sig selv: Ser vi i menigheden faktisk bredden af sognets befolkning?

Ligesom sognet afrapporterer om økonomien på de forskellige områder, kunne det være en fast procedure at udarbejde en plan for, hvordan kirken proaktivt vil række ud til alle samfundsgrupper. Hvordan der arbejdes med at nå de mennesker, der mangler i flokken. Og ligesom regnskabet for pengene gøres op, så bør det sociale diakonale regnskab gøres op en gang om året.

Nogle kirker har på forskellig vis undersøgt sognets demografiske forhold for at blive klogere på, hvem der bor i sognet – og hvordan kirken kan nå bredere ud. Menighedsrådene kan overveje, om spaghettigudstjenester, kirkekoncenter og foredrag skal suppleres af tiltag, som taler til andre målgrupper end de faste kirkegængere.

DET ER IKKE NØDVENDIGVIS LET at etablere fællesskaber med ensomme, hjemløse eller mennesker, som kæmper med psykiske problemer. Kirken skal have viljen til at være rummelig, vove sig ud af kirkerummet og håndtere bøvler og besværligheder. Første skridt er at beslutte sig for at sætte det på dagsorde-

nen. At ville skabe nye netværk og fællesskaber. Måske skal man tage små skridt, udvikle nogle pilotprojekter og løbende evaluere og justere indsatsen.

Det kan oplagt foregå i samarbejde med de kirkelige ngo'er, for eksempel KFUM's Sociale Arbejde, Kirkens Korskær med flere.

Hvorfor omfavner folkekirken ikke i højere grad de organisationer, som vi ved kan fungere som katalysatorer for mødet mellem mennesker? De diakonale ngo'er har en stor viden om mennesker på kanten og er vant til at samarbejde med kommuner, andre civilsamfundsorganisationer og sogne.

VI VIL MEGET GERNE i tættere dialog om, hvordan vi sammen kan inkludere den del af befolkningen, som er underrepræsenteret i folkekirken i dag.

Det kræver vilje og mod at nå ud til de mennesker, der står udsat i vores samfund. Det kalder på nye tilgange og samarbejdsformer mellem sogne og provstier og de folkekirkelige organisationer.

Tiden kalder om noget på nye modeller for samarbejde og mødesteder, og vi skal kende vores besøgstid. Folkekirken kan i højere grad blive en samlende faktor og katalysator for fællesskaber på tværs af skel.

For kirken har så meget at byde på i et samfund, hvor vi i stigende grad har tendens til at omgive os med mennesker, som ligner os selv. Men en folkekirke, der også i praksis rækker ud til mennesker på kanten, kommer ikke af sig selv. Her må vi stå og gå sammen. ■